

بررسی میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمانی رشته‌های آموزش زیست‌شناسی و فیزیک دانشگاه‌های فرهنگیان استان اصفهان

سید مهدی رجایی^۱، فائزه ایمانی^۲، مهدی واثقی اردکانی^۳، *میهن اوستا^۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۰۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۲۰

از صفحه ۳۷ تا ۴۸

چکیده:

هدف از انجام این پژوهش بررسی میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمانی رشته‌های آموزش زیست‌شناسی و آموزش فیزیک بر اساس متغیرهایی همچون جنسیت، رشته و سال ورودی می‌باشد. دانشجومعلمانی به‌عنوان معلمان آینده نظام آموزشی، بعد از دانش‌آموزان مهم‌ترین رکن دستگاه آموزش و پرورش محسوب می‌شوند، لذا افزایش انگیزه پیشرفت تحصیلی آنان از اهمیت بالایی برخوردار است. روش استفاده شده در این پژوهش از نوع پیمایشی و با تکنیک پرسشنامه است بدین منظور تعداد ۱۰۱ نفر از دانشجومعلمانی آموزش زیست‌شناسی و آموزش فیزیک در ورودی سال‌های ۹۵، ۹۶، ۹۷ و ۹۸ به‌صورت نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند و پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی هرمنس بر روی آنان اجرا گردید. داده‌های پژوهش با نرم‌افزار کامپیوتری (SPSS-۲۱) مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و نتایج آن در دو قسمت جداگانه آمار توصیفی و آمار استنباطی بررسی شد. میانگین انگیزه پیشرفت دانشجویان پسر و دختر مانند میانگین انگیزه دانشجویان زیست‌شناسی و فیزیک با یکدیگر تفاوت معنی‌داری ندارد ($p > 0/05$) در حالیکه بین میانگین انگیزه پیشرفت دانشجویان ورودی سال‌های ۹۵ تا ۹۸ در رشته‌های زیست‌شناسی و فیزیک تفاوت وجود دارد.

کلید واژه‌ها: انگیزه پیشرفت تحصیلی، دانشجومعلمانی، آموزش زیست‌شناسی، آموزش فیزیک، دانشگاه فرهنگیان

۱. استادیار، گروه آموزش زیست‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران.

۲. دانشجوی دبیری زیست‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، مرکز آموزش عالی شهید رجایی، اصفهان، ایران.

۳. دانشجوی دبیری زیست‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید باهنر، اصفهان، ایران.

۴. دانشجوی دبیری زیست‌شناسی، دانشگاه فرهنگیان، مرکز آموزش عالی شهید رجایی، اصفهان، ایران. mihanavestamihan@gmail.com

مقدمه

هدف آموزش و پرورش در قرن بیست و یکم فقط تعلیم دروس، انتقال میراث فرهنگی نسل‌های گذشته به نسل جدید و پرورش قوای ذهنی دانش‌آموزان نیست؛ بلکه فراتر از آن‌ها، رشد و پرورش دانش‌آموزان در ابعاد جسمانی، ذهنی، عاطفی، اجتماعی و اخلاقی از اهداف اصلی نظام آموزش و پرورش محسوب می‌شود. با توجه به اهداف مذکور مسئولیت‌ها و رسالت سازمان آموزش و پرورش، بیش از پیش سنگین و حساس‌تر شده است (سند تحول بنیادین، ۱۳۹۰، ص ۲۶). در دستگاه آموزش و پرورش معلمان بعد از شاگردان مهم‌ترین رکن آموزش و پرورش را تشکیل می‌دهند؛ معلم در محور تعلیم و تربیت جامعه قرار دارد؛ استخدام و به‌کارگیری معلم نه تنها از نظر کمیت باید مورد نظر باشد بلکه باید معلمانی پرورش دهیم که در تعالی و پویایی و کارایی جامعه سهم به‌سزایی داشته باشند (شفیع‌آبادی، ۱۳۹۰).

انگیزه‌های یادگیری و پیشرفت تحصیلی ارتباط دارد (اسلاوین ۵، ۲۰۰۶). برداشت‌های مختلفی از انگیزش وجود دارد به طوری که از نظر آموزشی، یک پدیده سه بعدی تعریف شده است که شامل باور فرد در مورد توانایی انجام یک فعالیت و همچنین اهداف یا دلایل انجام آن می‌باشد (دیبورا ۶، ۲۰۰۲). کسانی از انگیزه‌ی پیشرفت بالایی برخوردارند، می‌خواهند به‌گونه‌ای ملموس از نتایج کار خود آگاه شوند، نمرات درسی آنان خوب است و در فعالیت‌های دانشگاهی و اجتماعی شرکت می‌کنند (بیابانگرد، ۱۳۸۴).

در دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان نیز همانند سایر دانشجویان، انگیزه پیشرفت تحصیلی از اهمیت خاصی برخوردار است چرا که با این انگیزه افراد برای رسیدن به شایستگی و توانمندی در رشته و شغل خود تلاش می‌کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند (ریو، ۷، ۲۰۰۴). در رشته‌های آموزش علوم پایه دانشگاه فرهنگیان، تحقیقات مدونی پیرامون

۵ - Slavin

۶ - Deborah

۷ - Reeve

انگیزه تحصیلی دانشجومعلمان این رشته‌ها و همچنین مقایسه بین رشته‌ها با توجه به جنسیت و سال ورودی، تحقیقات چندانی صورت نگرفته است و لذا هدف اصلی این پژوهش، بررسی میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجومعلمان رشته‌های آموزش زیست‌شناسی و آموزش فیزیک و مقایسه بین آن‌ها می‌باشد. هدف از بررسی انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویمان در سال‌های ورودی متفاوت، مقایسه انگیزه دانشجویمان براساس سال ورودی آنان و توجه به عملکرد دانشگاه فرهنگیان در ایجاد و حفظ انگیزه دانشجویمان است. هدف از بررسی انگیزه دانشجومعلمان در دوره‌های آموزش زیست‌شناسی و آموزش فیزیک، مقایسه انگیزه دانشجویمان در این دوره‌ها است.

روش‌شناسی

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع پیمایشی و با تکنیک پرسشنامه است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویمان آموزش زیست‌شناسی و فیزیک دانشگاه‌های فرهنگیان استان اصفهان (ورودی سال‌های ۹۸ و ۹۷، ۹۶، ۹۵) به تعداد ۳۳۰ نفر که در سال ۱۳۹۹-۱۳۹۸ مشغول به تحصیل بودند. براساس فرمول مورگان، حجم جامعه نمونه تعداد ۱۷۸ نفر به دست آمد که از این تعداد، با توجه به دسترسی به دانشجویمان و همکاری آنان با نویسندگان مقاله، تعداد ۱۰۱ نفر از دختران و پسران به صورت تصادفی طبقه‌ای به عنوان نمونه انتخاب شدند و پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی هرمنس (۱۹۷۰) بر روی آنان اجرا گردید. هرمنس با روش اعتبار محتوا، روایی آزمون را برآورد کرد که بیان آن بر پژوهش‌های پیشین با انگیزه پیشرفت بود. هرمنس همچنین ضریب همبستگی پرسش‌ها با فتن‌ها پیشرفت‌گرا برآورد کرد که نشان‌دهنده روایی بالای آزمون بود ($r = 0.82$) و در این تحقیق برای برآورد پایایی نیز لفا کرون باخ بازآزمایی پس از گذشت ۳ هفته به کار گرفته شد (مولزاده، حمایلی مهربانی، غلامی، مرتضوی، دولت‌خواه و قدسی، ۱۳۹۳). در این پژوهش، روایی پرسشنامه توسط سه نفر از متخصصان رشته علوم تربیتی تایید شد و پایایی نیز با روش الفای کرون باخ، 0.81 اندازه‌گیری شد. در آخر داده‌های پژوهش با نرم‌افزار کامپیوتری (SPSS-21) مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و نتایج حاصل از آن در دو قسمت جداگانه آمار توصیفی و آمار استنباطی بررسی شد که بر این اساس در ابتدا با استفاده از روش‌های آمار توصیفی، به توصیف دقیق داده‌های پژوهشی اقدام گردید و در خاتمه نیز از روش‌های آمار استنباطی برای تجزیه و تحلیل فرضیه‌های پژوهش استفاده شد؛ سعی بر این بوده است که از روش‌های آماری پایا و قابل اعتمادتری بهره‌گیری شود.

یافته‌ها

نتایج پرسشنامه‌ها با نرم‌افزار کامپیوتری (SPSS-21) مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت؛ میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر انگیزه پیشرفت در قالب جدول ارائه شده است. میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر انگیزه پیشرفت (به تفکیک جنسیت) در جدول (۱) ارائه شده است.

جدول ۱- میانگین و انحراف استاندارد انگیزه پیشرفت به تفکیک جنسیت

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
انگیزه پیشرفت	۶۹/۹۵	۵/۹۹	۵۸	۸۳
	۶۸/۹۱	۵/۸۹	۵۸	۹۰

میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان به تفکیک جنسیت ارائه شده است. باتوجه به جدول (۱)، میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان پسر از دختر بالاتر بود اما در جدول ذیل معنادار بودن یا نبودن این تفاوت، بررسی می شود.

جدول ۲- نتایج تحلیل t مستقل میزان انگیزه پیشرفت به تفکیک جنسیت

متغیرهای پژوهش	T	درجه آزادی	معنی داری	تفاوت میانگین ها
انگیزه پیشرفت	۰/۸۷۹	۹۹	۰/۳۸۱	۱/۰۴

همان طور که در جدول بالا نشان داده شده است نتایج تحلیل t مستقل ۰/۸۷۹ می باشد. که این میزان از نظر آماری معنی دار نیست ($p > 0.05$). لذا این فرض که انگیزه دانشجویان به تفکیک جنسیت با هم تفاوت معنادار دارند در سطح (0.05) رد می شود و این نتیجه حاصل می شود که میانگین انگیزه پیشرفت دانشجویان پسر و دختر با یکدیگر تفاوت معنی داری ندارد. میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر مؤلفه های انگیزه پیشرفت (به تفکیک رشته) در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول ۳- میانگین و انحراف استاندارد انگیزه پیشرفت به تفکیک رشته

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
انگیزه پیشرفت	۶۹/۶	۵/۵۶	۶۱	۸۳
	۶۹/۲	۶/۳۷	۵۸	۹۰

در جدول ۳، میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان به تفکیک رشته ارائه شده است. باتوجه به جدول میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان

رشته زیست‌شناسی از رشته فیزیک بیشتر بود اما در جدول ۴ معنادار بودن یا نبودن این تفاوت، بررسی می‌شود.

جدول ۴- نتایج تحلیل t مستقل میزان انگیزه پیشرفت به تفکیک رشته

متغیرهای پژوهش	T	درجه آزادی	معنی‌داری	تفاوت میانگین‌ها
انگیزه پیشرفت	۰/۲۵۱	۹۸	۰/۸۰۲	۰/۳۰۵

همان‌طور که در جدول ۴ نشان داده شده است نتایج تحلیل t مستقل ۰/۲۵۱ می‌باشد. که این میزان از نظر آماری معنی‌دار نیست ($p > ۰/۰۵$). لذا این فرض که انگیزه دانشجویان معلمان تفکیک رشته، با هم تفاوت معناداری دارد در سطح (۰/۰۵) رد می‌شود و این نتیجه حاصل می‌شود که میانگین انگیزه پیشرفت دانشجویان زیست‌شناسی و فیزیک با یکدیگر تفاوت معنی‌داری ندارد میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر مؤلفه‌های انگیزه پیشرفت (به تفکیک سال ورود به دانشگاه) در جدول (۵) ارائه شده است.

جدول ۵- میانگین و انحراف استاندارد انگیزه پیشرفت به تفکیک سال ورود به دانشگاه

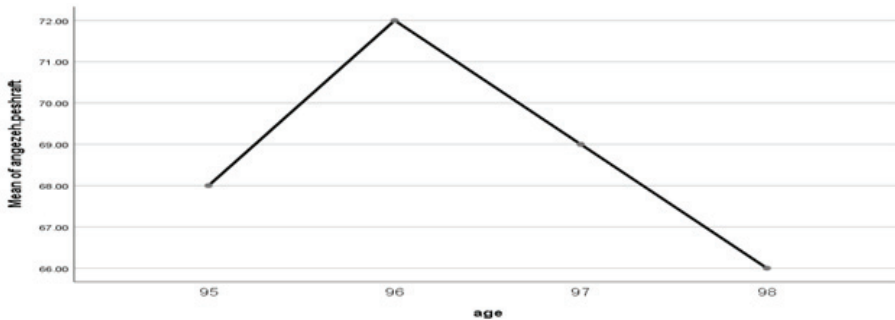
متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
انگیزه پیشرفت	سال ۹۵	۶۸/۴۴	۵/۰۷	۸۳
	سال ۹۶	۷۲/۷۹	۵/۷۴	۸۱
	سال ۹۷	۶۹/۷	۶/۸۱	۹۰
	سال ۹۸	۶۹/۳۷	۵/۹۲	۹۰

میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان معلمان به تفکیک سال ورود به دانشگاه ارائه شده است. با توجه به جدول، بالاترین میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی مربوط به دانشجویان معلمان ورودی سال ۹۶ و پایین‌ترین میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی مربوط به دانشجویان معلمان ورودی سال ۹۵ است. اما در جدول ذیل معنادار بودن یا نبودن این تفاوت، بررسی می‌شود.

جدول ۶- نتایج تحلیل واریانس یک راهه انگیزه پیشرفت به تفکیک سال ورودی

متغیرهای پژوهش	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	معنی داری
انگیزه پیشرفت	۴۷۳/۱۱۴	۳	۱۵۷/۷۰۵	۵/۰۲۵	۰/۰۰۳**

همان گونه که در جدول (۶) نشان می دهد بین میانگین انگیزه پیشرفت دانشجویان ورودی سال های ۹۵ تا ۹۸ تفاوت وجود دارد. لذا این فرض که انگیزه دانشجومعلم بر اساس سال ورود به دانشگاه با هم تفاوت معنادار دارند، در سطح (۰/۰۵) تأیید می شود. نتایج مقایسه های زوجی در نمودار شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱- نمودار مقایسه انگیزه پیشرفت تحصیلی به تفکیک سال ورودی

همان طور که در شکل (۱) مشاهده می شود انگیزه پیشرفت دانشجویان ورودی ۹۶ به طور معنی داری از سایر ورودی ها بالاتر است. میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر مؤلفه های انگیزه پیشرفت (به تفکیک جنسیت و رشته) در جدول (۷) ارائه شده است.

جدول ۷- میانگین و انحراف استاندارد انگیزه پیشرفت به تفکیک جنسیت و رشته

متغیرهای پژوهش	رشته	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
انگیزه پیشرفت	پسران	۶۸/۵	۵/۱۱	۶۱	۸۱
	دختران	۶۹/۴۵	۶/۸۶	۵۸	۹۰
انگیزه پیشرفت	زیست شناسی	۷۰/۷۴	۵/۸۵	۶۲	۸۳
	فیزیک	۶۹	۵/۶۱	۶۲	۸۱

میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان به تفکیک جنسیت و رشته تحصیلی ارائه شده است. باتوجه به جدول، بالاترین میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی مربوط به دانشجومعلمان دختر رشته زیست‌شناسی و پایین‌ترین میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی مربوط به دانشجومعلمان پسر رشته زیست‌شناسی است.

میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر مؤلفه‌های انگیزه پیشرفت (به تفکیک سال ورودی و رشته) در جدول پایین ارائه شده است.

جدول ۸- میانگین و انحراف استاندارد انگیزه پیشرفت

متغیرهای پژوهش	رشته	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر	
انگیزه پیشرفت	سال ۹۵	زیست‌شناسی	۶۹/۶۸	۵/۴۲	۶۲	۸۳
		فیزیک	۶۶/۹۲	۴/۳۲	۶۲	۷۴
	سال ۹۶	زیست‌شناسی	۷۳/۳۱	۶/۲۱	۶۱	۸۱
		فیزیک	۷۱/۷۵	۴/۸۹	۶۸	۸۱
	سال ۹۷	زیست‌شناسی	۶۸/۶۸	۴/۷۲	۶۳	۷۷
		فیزیک	۷۱/۷۵	۹/۸۶	۵۸	۹۰
	سال ۹۸	زیست‌شناسی	۶۶/۵۳	۳/۶۶	۶۲	۷۴
		فیزیک	۶۸/۲۵	۵/۴۹	۶۳	۸۰

در جدول بالا، میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان به تفکیک سال ورودی به دانشگاه و رشته تحصیلی ارائه شده است. باتوجه به جدول، بالاترین میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی مربوط به دانشجومعلمان زیست‌شناسی ورودی سال ۹۶ و پایین‌ترین میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی مربوط به دانشجومعلمان زیست‌شناسی ورودی سال ۹۸ است.

میانگین، انحراف معیار، حداقل، حداکثر مؤلفه‌های انگیزه پیشرفت (به تفکیک سال ورودی و جنسیت) در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹- میانگین و انحراف استاندارد انگیزه پیشرفت

متغیرهای پژوهش	رشته	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
انگیزه پیشرفت	سال ۹۵	پسران	۶۹/۱۵	۶/۵۶	۸۳
		دختران	۶۷/۸۷	۳/۵۷	۷۴
	سال ۹۶	پسران	۷۳/۰۶	۵/۲۵	۸۱
		دختران	۷۲/۲۵	۶/۹۸	۸۱
	سال ۹۷	پسران	۶۸/۷۵	۴/۸۶	۷۷
		دختران	۷۰/۱۸	۷/۷	۹۰
	سال ۹۸	پسران	۶۶/۲۵	۵/۳۱	۷۴
		دختران	۶۷	۴/۴۲	۸۰

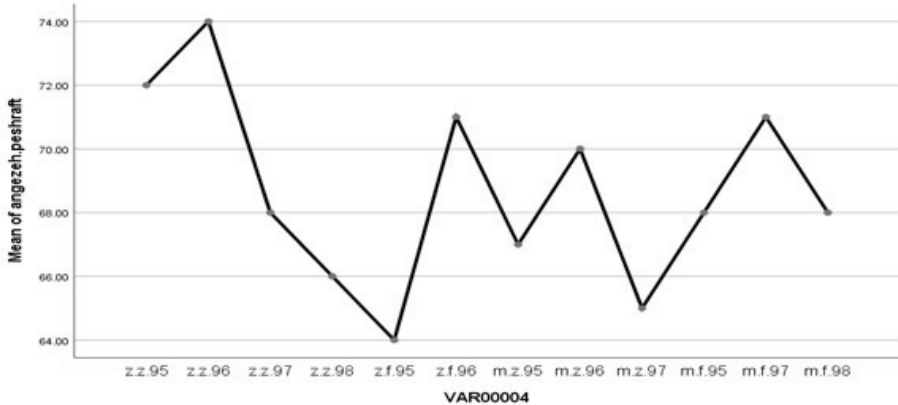
در جدول ۹، میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجومعلمان به تفکیک سال ورود به دانشگاه و جنسیت ارائه شده است. با توجه به جدول، بالاترین میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی مربوط به دانشجومعلمان پسر ورودی سال ۹۶ و پایین ترین میانگین انگیزه پیشرفت تحصیلی مربوط به دانشجومعلمان پسر ورودی سال ۹۸ است.

جدول ۱۰- نتایج تحلیل واریانس یک راهه انگیزه پیشرفت به تفکیک سال ورودی

متغیرهای پژوهش	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معنی داری
انگیزه پیشرفت	۷۱۳/۹۴۰	۱۱	۶۴/۹۰۴	۲/۰۶۲	۰/۰۳۱*

همان گونه که در جدول بالان نشان می دهد بین میانگین انگیزه پیشرفت دانشجویان ورودی سال های ۹۵ تا ۹۸ به تفکیک رشته و جنسیت تفاوت وجود دارد. لذا فرض چهارم در سطح (۰/۰۵) تأیید می شود. لذا نتایج مقایسه های زوجی در شکل ۲ نشان داده شده است.

شکل ۲- نمودار مقایسه انگیزه پیشرفت تحصیلی به تفکیک همه گروه‌ها

همان‌طور که در نمودار ارائه شده در شکل (۲) مشاهده می‌شود؛ در کل بهترین انگیزه پیشرفت مربوط به دانشجویان دختر رشته زیست‌شناسی سال ۹۶ و پایین‌ترین انگیزه نیز مربوط به دانشجویان دختر رشته فیزیک سال ۹۵ می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش رضاخانی (۱۳۸۶) و مولازاده و همکاران (۱۳۹۳) برخلاف یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد میان انگیزه کل دانشجویان رشته‌های مختلف تفاوت معناداری وجود دارد. می‌توان گفت تنها رشته تحصیلی و علاقه به آن در میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی تأثیرگذار نیست بلکه شرایط دیگری مانند امکانات آموزشی، شیوه تدریس استاد، تکالیف خارج دانشگاهی و ... نیز اهمیت دارند (غلامی، خداپناهی، رحیمی نژاد و حیدری، ۱۳۸۵) و شاید یکسان بودن این شرایط برای دانشجویان رشته‌های زیست‌شناسی و فیزیک، علت معنادار نبودن تفاوت انگیزه پیشرفت آنان باشد.

یافته‌های پژوهش‌های تمنایی فر و گندمی (۱۳۹۰) و کرمی و همکاران (۱۳۹۸) نشان می‌دهد میانگین انگیزه پیشرفت دختران بیشتر از پسران است اما در این تحقیق بین میانگین انگیزه پیشرفت دانشجویان پسر و دختر تفاوت معناداری وجود ندارد که با یافته‌های پژوهش نوحی و همکاران (۱۳۹۱) و مولازاده و همکاران (۱۳۹۳) هم‌سو است. در مردها ترس از درآمد پایین یکی از مهم‌ترین علل صدمات انگیزشی، مختل شدن سلامت روان و عملکرد ضعیف در فعالیت‌های مختلف مانند وظایف شغلی و تحصیلی محسوب می‌شود اما برخی پژوهشگران بر این باورند که تأثیر داشتن شغل با شأن اجتماعی روی انگیزه تحصیلی بالاتر از کسب درآمد است (نوحی، حسینی، رخساری زاده، صبور و علی‌شیری، ۱۳۹۱).

در پژوهش مولازاده و همکاران (۱۳۹۳) یافته‌ها نشان داد نمره دانشجویان تازه وارد بیشتر از سایر

گروه‌ها است؛ در پژوهش بخشی و همکاران (۱۳۹۷) برخلاف یافته‌های این پژوهش، میانگین ابعاد انگیزش در دانشجویان بر اساس سال ورود تفاوت معناداری وجود نداشت اما در پژوهش واحدی و همکاران (۱۳۹۱) مانند یافته‌های این تحقیق بین انگیزه پیشرفت دانشجویان ورودی سال‌های مختلف، تفاوت وجود داشت به طوری که دانشجویان سال آخر پایین‌ترین انگیزه پیشرفت را داشتند؛ هر چند در این پژوهش پایین‌ترین انگیزه پیشرفت مربوط به دانشجویان ورودی ۹۵ است اما نمی‌توان نتیجه گرفت قطعاً دانشجویان تازه وارد نسبت به دانشجویان قبلی از انگیزه بالاتری برخوردارند چراکه گروه ۹۶ بالاترین انگیزه پیشرفت را دارا بودند و این دانشجویان دوره بعد از دانشجویان سال ۹۵ بوده‌اند.

علل این تغییر انگیزش پیشرفت تحصیلی در طول دوران تحصیل دانشجومعلم‌ان در دانشگاه فرهنگیان تاکنون مورد بررسی قرار نگرفته است و تحقیقات بیشتری را طلب می‌کند. در پایان پیشنهاد می‌شود در پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان، تحقیقات کیفی برای اکتشاف راهکارهای افزایش انگیزه در دانشجومعلم‌ان صورت گیرد؛ به عنوان پیشنهاد پژوهشی، تاثیر عوامل زیر بر انگیزش پیشرفت تحصیلی دانشجویان مورد بررسی قرار گیرد: (۱) افزایش ارائه واحدهای تخصصی (۲) اردوهای علمی (۳) کاهش دوره چهارساله دانشگاه فرهنگیان به سه سال (۴) ایجاد محورها و موقعیت‌های پژوهشی برای دانشجویان (۵) ارتقا جایگاه معلمی در جامعه (۶) رفع تفکیک جنسیت.

منابع

۱. اسلاوین، ر (۱۳۹۸)، روانشناسی تربیتی: نظریه و کاربست (ترجمه: یحیی سیدمحمدی). تهران: روان.
۲. استیبیک، د (۱۳۹۰)، انگیزش برای یادگیری: از نظریه تا عمل (ترجمه: نرجس عمویی و رمضان حسن زاده). مشهد: دنیای پژوهش.
۳. بخشی، ح؛ میرجلیلی، ن؛ کاظمی زاده، ز؛ ایرانمنش، ف؛ استبرق، ر (۱۳۹۷). بررسی عوامل مؤثر انگیزش یادگیری از دیدگاه دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. مجله دندانپزشکی. ۱(۳۱): ۵۷-۴۹.
۴. بیابان‌گرد، ا (۱۳۸۴). رابطه میان عزت‌نفس، انگیزه پیشرفت و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان سال سوم دبیرستان‌های تهران. مطالعات روان‌شناختی. ۱(۴): ۱۴۴-۱۳۱.
۵. تمنایی فر، م؛ گندمی ز (۱۳۹۰). رابطه انگیزه پیشرفت با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان. دو ماهنامه علمی-پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی. ۱(۴): ۱۹-۱۵.
۶. رضاخانی، س (۱۳۸۶). بررسی انگیزه درونی و بیرونی پیشرفت تحصیلی دانشجویان رشته‌های مختلف دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن. فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی. ۲(۲): ۱۰۶-۸۵.
۷. ریو، ج (۱۳۹۸)، انگیزش و هیجان (ترجمه: یحیی سیدمحمدی). تهران: ویرایش.
۸. شفیع‌آبادی، ع (۱۳۹۰). مقدمات راهنمایی و مشاوره، تهران: رشد.
۹. غلامی، ی؛ خداپناهی، م؛ رحیمی نژاد، ع؛ حیدری، م (۱۳۸۵). رابطه انگیزش پیشرفت و خودپنداشت با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه هشتم در درس علوم بر اساس تحلیل نتایج «تیمز-آر». روانشناسی تحولی: روانشناسان ایرانی، ۲(۷): ۲۱۸-۲۰۷.
۱۰. فیروزنیا، س؛ یوسفی، ع؛ قاسمی، غ (۱۳۸۸). ارتباط انگیزش تحصیلی با پیشرفت تحصیلی

- دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. ۱۹(۱): ۸۴-۷۹.
۱۳. کرمی، ز؛ رجائی، س م؛ کدخدائی، م (۱۳۹۸). بررسی تفاوت‌های جنسیتی در انگیزش تحصیلی و معنای تحصیل دانشجویان رشته‌های آموزش علوم پایه دانشگاه فرهنگیان. فصلنامه پویا در آموزش علوم پایه. ۱۱(۵): ۲۴-۱۶.
۱۴. مولا زاده، ع؛ حمایلی مهربانی، ح؛ غلامی، م س؛ مرتضوی، ا؛ دولت‌خواه، ح؛ قدسی، ر (۱۳۹۳). ارتباط سلامت عمومی و انگیزه پیشرفت با موفقیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی فسادر سال ۱۳۹۲. مجله دانشکده علوم پزشکی نیشابور. ۲(۴): ۶۱-۵۴.
۱۵. مولوی، پ؛ رستمی، خ؛ فدایی نائینی، ع؛ محمدنیا، ح؛ رسول‌زاده، ب (۱۳۸۶). بررسی عوامل مؤثر در کاهش انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل. مجله علمی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران. ۲۵(۱): ۵۸-۵۳.
۱۶. نوحی، س؛ حسینی، س م؛ رخساری زاده، ح؛ صبوری، ا؛ علیشیری، غ (۱۳۹۱). بررسی انگیزه پیشرفت و رابطه آن با موفقیت تحصیلی در دانشجویان رشته‌های پزشکی، پرستاری و خدمات درمانی دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌ا... (عج). مجله طب نظامی. ۱۴(۳): ۲۰۴-۲۰۰.
۱۷. واحدی، ش؛ اسماعیل پور، خل؛ زمان‌زاده، و؛ عطایی‌زاده، ا (۱۳۹۱). نیمرخ‌های انگیزش تحصیلی دانشجویان پرستاری و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی: رویکرد فرد-محور. فصلنامه مدیریت پرستاری. ۱۱(۱): ۴۶-۳۶.

Evaluation of Student Achievement Motivation in Teachers of Biology and Physics Education in Isfahan Province

Seyed Mehdi Rajayi¹, Faezeh Imani², Mahdi Vaseghi Ardakani³, *Mihan Avesta⁴

Abstract

The purpose of this study is to investigate the motivation of students' academic achievement in biology and physics education teachers based on variables such as gender, field and year of entry. After student, Student Teachers As future teachers of the education system are the most important pillar of the educational system, increasing their motivation for academic achievement leads to achieving acceptable degrees of competence in their jobs and consequently educational development of the country. For this purpose, 101 students of Biology and Physics Education teachers in the years 96, 95, 97 and 98 were selected by random sampling and the Hermans Academic Achievement Motivation Questionnaire was administered to them. These data were analyzed by SPSS21- software and the results were analyzed in two separated parts such as descriptive and inferential statistics. The mean achievement motivation of male and female students is not significantly different from the mean motivation of biology and physics students ($p < 0.05$), while there is a difference between the mean achievement motivation of incoming students in 95 to 98.

Keywords: Motivation for Academic Achievement, Student-Teacher, Biology training, teaching physics, Farhangian University.

1. Professor assistant, Department of Biology, Farhangian university, Isfahan, Iran.
2. Student of Biology education, Farhangian university, Shahid Rajae center, Isfahan, Iran.
3. Student of Biology education, Farhangian university, Shahid Bahonar Pardis, Isfahan, Iran.
4. *Student of Biology education, Farhangian university, Shahid Rajae center, Isfahan, Iran. mihanavestamihan@gmail.com